

9B:2

Fråga om tidpunkten för avgiftsskyldighetens inträde och när den tre-åriga preskriptionstiden för anläggningsavgiften börjar löpa.

E.J.-T. förvärvade år 1983 en fastighet i Lerum. Den ligger sedan den 15 januari 1988 inom verksamhetsområdet för kommunens allmänna va-anläggning. För området gäller en byggnadsplan som antogs den 4 augusti 1986.

Kommunen yrkade att E.J.-T. skulle förpliktas utge va-anläggningsavgift för fastigheten enligt räkning den 20 november 1989 med 47 128 kronor jämte ränta.

Kommunen anförde som grund för sin talan: Kapitalbeloppet avser anslutningsavgift för vatten och avlopp med 50 128 kronor minus 3 000 som erlagts 1977. Fastigheten har behov av vatten och avlopp. Avgiftsskyldighet enligt 9 § va-lagen inträdde den 30 november 1988, då underrättelse om förbindelsepunktens placering tillställdes E.J.-T. En faktisk anslutning till kommunens ren- och spillvattennät skedde redan 1977. På fastigheten fanns då en permanent bostad. Vid den tidpunkten ansåg sig kommunen inte kunna bistå med en permanent anslutning till nätet. Dåvarande fastighetsägaren uppgav sig då vilja ha en provisorisk anslutning för att kunna få bättre lånevillkor. Kommunen tillät detta under förutsättning att fastighetsägaren dels drog en 115 meter lång ledning från kommunens nät till fastigheten, dels erlade en avgift om 3 000 kronor. Brukningsavgift enligt taxa har erlagts alltsedan anslutningen. I samband med anslutningen 1977 upprättades ett servitutsavtal med dåvarande ägaren. Avtalet visar de avsikter och förutsättningar som gällde då. Senare fastighetsägare kan inte komma i bättre läge. Kommunen har lagt nya ledningar parallellt med dem som lagts av tidigare fastighetsägare. När anslutningen skedde 1977 kunde kommunen inte veta hur planområdet skulle se ut i framtiden. De första förslagen till den senare antagna byggnadsplanen kom 1980.

E.J.-T. bestred kommunens talan men vitsordade att anläggningsavgiften enligt 1988 års taxa var 50 128 kronor och att förfallodagen för kommunens räkning var den 28 december 1989. Hon anförde vidare: Fordringen är preskriberad. Fastigheten anslöts permanent under tredje kvartalet 1986. Kommunen gjorde sitt krav på avgift gällande först genom räkning den 20 november 1989 som kom henne tillhanda någon eller några dagar därefter. Visserligen har

kommunen i skrivelse den 30 november 1988 underrättat henne om att ny förbindelsepunkt upprättats. Denna skrivelse innehåller en allmän, oprecis information om olika avgifter för olika anslutningar vid den tidpunkten och framdeles och dessutom den informationen att tilläggsdebitering skulle ske först efter det att en till skrivelsen bifogad va-anmälning fyllts i och returnerats. Skrivelsen kan, särskilt mot bakgrund härav, inte anses innefatta ett sådant krav eller en sådan erinran som avses i 6 § preskriptionslagen. Visserligen gäller enligt 9 § 2 st va-lagen att avgiftsskyldighet inträder när huvudmannen upprättat förbindelsepunkt och underrättat fastigheten därom. Denna bestämmelse reglerar enbart tidpunkten för när konsumenten tidigast är skyldig att fullgöra betalning. Någon bestämmelse som reglerar när en fordran av ifrågavarande slag skall anses tillkommen i den mening som avses i 2 § preskriptionslagen finns varken i nyssnämnda lag eller i va-lagen. Enligt allmänna rättsgrundsatser bör vid sådant förhållande gälla att fordringen skall anses vara tillkommen när den betalningsgrundande prestationen utförs. Den prestation på vilken kommunen grundar sitt krav består i att va-ledningar dragits till ny förbindelsepunkt för fastigheten (och där för övrigt utan E.J.-T:s medgivande anslutits till hennes ledningar). Detta skedde, som nämnts under tredje kvartalet 1986. Eftersom kommunen framställt sitt krav först genom räkningen den 20 november 1989 har mer än tre år förflutit mellan fordringens tillkomst och kravet.

Va-nämnden yttrade:

När fastigheten 1977 anslöts till det kommunala va-nätet låg den utanför verksamhetsområdet för den allmänna va-anläggningen. Det framgår också av det anslutningsmedgivande som verksstyrelsens arbetsutskott beslutade den 31 januari 1977 och av det servitutsavtal som senare samma år träffades med dåvarande fastighetsägaren, att det var fråga om en provisorisk anslutning tills den allmänna anläggningen byggdes ut i området. Genom denna anslutning har således inte för fastigheten förvärvats någon bruksrätt enligt va-lagen till den allmänna anläggningen.

E.J.-T. har mot kommunens krav i första hand invänt att fordringen är preskriberad. En treårig preskriptionstid gäller. Parterna är överens om att kommunen krävde E.J.-T. på avgiften första gången den 20 november 1989. Frågan är då när fordringen uppkom.

I 1955 års va-lag, som gällde intill dess att nuvarande va-lag (1970:244) den 1 juli 1970 trädde i kraft, fanns ingen uttrycklig föreskrift om vid vilken tidpunkt fastighetsägares avgiftsskyldighet skulle anses uppkomma. I rätts-

tillämpningen uppställdes bl.a. det kravet att ledningsnätet skulle ha byggts ut till fastighetens omedelbara närhet och att huvudmannen gjort vad på honom ankom för att va-anläggningen skulle kunna brukas för fastigheten. I 1970 års va-lag har tidpunkten preciserats genom en uttrycklig bestämmelse i 9 § andra stycket. Bestämmelsen anknyter till en genom samma lag likaledes nyttillkommen regel som ålägger huvudmannen att för varje fastighet bestämma förbindelsepunkt, ett begrepp som saknar motsvarighet i den äldre lagstiftningen. Med förbindelsepunkt avses enligt 13 § punkt där inkoppling av fastighetens ledningar skall ske. Förbindelsepunkten bestäms av huvudmannen ensam. Den skall enligt 13 §, om inte särskilda skäl föranleder annat, vara belägen i fastighetens omedelbara närhet och huvudmannen är enligt samma lagrum skyldig att lämna fastighetens ägare uppgift om punktens läge inom sådan tid som är skälig med hänsyn till dennes intresse att kunna planera för fastighetens utnyttjande. Avgiftsskyldigheten för fastighetens ägare inträder enligt den nyss berörda bestämmelsen i 9 § andra stycket, när huvudmannen upprättat förbindelsepunkt som avses i 13 § och underrättat fastighetsägaren därom. Det sistnämnda gäller också enligt kommunens taxa.

Genom de ovannämnda bestämmelserna anges den tidigaste tidpunkten vid vilken huvudmannen – även mot fastighetsägarens bestridande – kan göra gällande den i lagstiftningen föreskrivna avgiftsskyldigheten. Som en konsekvens härav kan preskriptionstiden för avgifterna heller inte börja löpa innan dess. I förevarande fall är det ostridigt att E.J.-T. inte mottagit föreskriven underrättelse om upprättad förbindelsepunkt förrän den 30 november 1988. Kommunens avgiftsfordran är följaktligen inte preskriberad.

Va-nämnden förpliktade E.J.-T. att betala anläggningsavgiften 47 128 kronor jämte ränta.

Beslut: 1991-03-12, BVa 16

Mål nr: Va 264/90

E.J.-T. överklagade och yrkade att kommunens talan skulle ogillas. Kommunen bestred ändring.

Vattenöverdomstolen yttrade:

Vattenöverdomstolen delar Va-nämndens uppfattning att preskriptionstiden för kommunens fordran har börjat löpa först när kommunen underrättat E.J.-T. om att förbindelsepunkten blivit upprättad. Det är ostridigt att hon

mottagit sådan underrättelse den 30 november 1988. Kommunens fordran är därför inte preskriberad.

Vattenöverdomstolen fastställde Va-nämndens avgörande.

Dom: 1992-01-20, DTVa 1

Mål nr: TVa 435/91

E.J.-T. överklagade domen men Högsta domstolen beviljade inte prövningstillstånd.